श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रन्थमाला ग्रन्थाङ्कः २९५

।। श्री महावीरजिनेन्द्राय नमः ।।
।। श्रीमणिबुद्ध्याणंदहर्षकर्पूरामृतसूरिभ्यो नमः ।।

श्रुतस्थविरविरचिता

श्री द्वीपसागर–प्रज्ञप्ति संग्रहणी

– संशोधकः संपादकश्च –

तपोमूर्ति पूज्याचार्यदेव–श्रीविजयकर्पूरसूरीश्वर–
पट्टधर–हालारदेशोद्धारक–
पूज्याचार्यदेव–श्रीविजयामृतसूरीश्वर–पट्टधरः
पूज्याचार्यदेवश्री विजयजिनेन्द्रसूरीश्वरः

सहायकः

पू. पं. श्री भद्रानंदविजय गणिवर शिष्यादि–
पू. मुनिराजश्री मुक्तिधनविजय पू. मु. श्री पुण्यधन
विजयोपदेशेन श्री बारेजा (अमदावाद)
श्री श्वेतांबरमूर्तिपूजक जैन संघः

प्रकाशयित्री
श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रंथमाला
लाखाबावल–शांतिपुरी (सौराष्ट्र)

श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रन्थमाला ग्रन्थाङ्कः २९५

।। श्री महावीरजिनेन्द्राय नमः ।।

।। श्रीमणिबुद्ध्याणंदहर्षकर्पूरामृतसूरिभ्यो नमः ।।

श्रुतस्थविरविरचिता

श्री द्वीपसागर-प्रज्ञप्ति संग्रहणी

- संशोधकः संपादकश्च -

[illegible] पूज्याचार्यदेव-श्रीविजयकर्पूरसूरीश्वर-

[illegible]शोद्धारक-

आ ग्रन्थमां २२३

पूज्य[illegible]-श्रीविजयामृतसूरीश्वर-पट्टधरः

पूज्याचार्यदेवश्री विजयजिनेन्द्रसूरीश्वरः

सहायकः

पू. पं. श्री भद्रानंदविजय गणिवर शिष्यादि-

पू. मूनिराजश्री मुक्तिधनविजय पू. मु. श्री पुण्यधन

विजयोपदेशेन श्री बारेजा (अमदावाद)

श्री श्वेतांबरमूर्तिपूजक जैन संघः

प्रकाशयित्री

श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रंथमाला

लाखाबावल-शांतिपुरी (सौराष्ट्र)

प्रकाशिका:—श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रंथमाला (लाखाबावल
C/o. श्रुतज्ञान भवन, ४५, दिग्विजय प्लोट,
जामनगर (हालार) सौराष्ट्र

वीर सं	विक्रम सं.	सन्	प्रथमावृत्तिः
२५२१	२०५१	१९९४	प्रतय: ७५०

आभार दर्शन.

अमारी ग्रन्थमाला तरफथी **प्राचीन साहित्य प्रकाशन योजनामां** ग्रन्थांक २९५ तरीके आ श्री द्वीपसागर प्रज्ञ[illegible] संग्रहणी प्रगट करीए छीए तेनुं संपादन पू. आ. श्री वि[illegible] जिनेन्द्रसूरीश्वरजी महाराजे कर्युं छे.

आ ग्रन्थना प्रकाशन माटे प. पू. **आचार्यदेवेश श्रीमद् विजयरामचन्द्रसूरीश्वरजी** महाराजाना पट्टधर पूज्य आ. श्री **विजय जितमृगांक सूरीश्वरजी** म.ना शिष्यरत्न पू. पं. श्री **भद्रानंद विजयजी** गणिवरना शिष्यादि पू. मु. श्री **मुक्तिधन विजयजी म.** तथा पू. मु. श्री **पुण्यधनविजयजी म.**ना सदुपदेशथी श्री **श्वेतांबर मूर्तिपूजक संघ बारेजा** तरफथी सहकार मल्यो छे ते माटे उपदेशक पू. श्री तथा श्री संघनो आभार मानीए छीए.

ता. १०-१०-९४
शाकमारकेट सामे,
जामनगर

महेता मगनलाल चत्रभुज
व्यवस्थापक
श्री हर्षपुष्पामृत जैन ग्रन्थमाला

प्रास्ताविक

श्री जैन शासनमां प्रसिद्ध ४५ आगम उपरांत बीजा पण आगम ग्रन्थो छे. जे पक्खीसूत्र आदिमां ते नामो आवे छे तेमां द्वीपसागरप्रज्ञप्ति सूत्रनी नोंध छे. ते सूत्रनी आ संग्रहणी छे. जेन रचनार श्रुतस्थविर छे.

आ ग्रन्थमां २२३ प्राकृत पद्यो छे जेमां द्वीप समुद्रोनुं वर्णन छे. मनुष्यक्षेत्र बहारना द्वीपोनुं वर्णन अणोदग समुद्र अने अरुणवर द्वीप सुधीनुं वर्णन छे जेमां क्षेत्र तेमज नीचे भवनपति आदि अने उपर चंद्रसूर्यनी पंक्तिओनुं वर्णन छे.

ग्रन्थनुं नाम छे ते रीतनुं वर्णन छे. जे पदार्थो अनेक सूत्र अने संग्रहणीओमां आवे छे. जेनो बोध प्राप्त करबो जरूरी छे.

२०५० आसो सुद १५
पीपली बजार,
इन्दोर

जिनेन्द्रसूरि

अनुक्रमः

क्रमः	विषयः	पृष्ठं
१	मानुषोत्तरः	१
२	नलिनोदकाद्याः	३
३	नंदीश्वरद्वीपः	३
४	कुण्डलद्वीपः	८
५	रुचकद्वीपः	१२
६	शङ्खवरद्वीपः	१७
७	अरुणद्वीपः	१७

शुद्धिपत्रकम्

पृष्ठं	पंक्तिः	शुद्धम्
६	१	चेइयरुक्खा
६	११	दक्खिण
६	१२	पुक्खरिणो
८	५	पुव्वुत्तर
८	७	तणुओ
९	१	कणगुत्तमे
९	२०	पंडुकेसीए
१०	१६	सेलस्सवि
१२	११	रतन्नमदीवस्स
१३	११	थंतरूव
१६	७	चेव
१६	१८	सिरिधरे
१६	१९	सुप्पभे चेव
१७	२	सुभद्दभद्दे
१८	१८	तं तिगुणं
२०	६	पवेसो अ
२०	९	पेच्छाघराण

अर्हम्

पू. आ. श्री विजयसिद्धिसूरिभ्यो नमः

श्री श्रुतस्थविरविरचिता

श्रीद्वीपसागरप्रज्ञप्तिसंग्रहणी

(सिरिदीवसागरपण्णत्तिसंघयणी)

मानुषोत्तरः–

पुक्खरवरदीवड्ढं परिक्खिवइ माणुसोत्तरो सेलो ।
पायारसरिसरूवो विभयंतो माणुसं लोयं ।।१।।
सत्तरसइक्कवीसाइं जोयणसयाइं सो समुव्विद्धो ।
चत्तारि य तीसाइं मूले कोसं च ओगाढो ।।२।।
दस बावीसाइ अहे विच्छिण्णो होइ जोयणसयाइं ।
सत्त य तेवीसाइं विच्छिण्णो होइ मज्झंमि ।।३।।
चत्तारि य चउवीसे वित्थारो होइ उवरि सेलस्स ।
अड्ढाइज्जे दीवे दो वि समुद्दे अणुपरीइ ।।४।।
तस्सुवरि माणुसनगस्स कूडा दिसि विदिसि होंति ।
सोलस उ तेसिं नामावलियं अहक्कम्मं कित्ताइस्सामि
।।५।।
पुव्वेण तिण्णि कूडा दक्खिणओ तिण्णि तिण्णि अवरेणं ।
उत्तरओ तिन्नि भवे चउदिसिं माणुसनगस्स ।।६।।
वेरुलियमसारे खलु त हस्सगब्भे य होंति अंजणगे ।
अंकामए अरिट्ठे खए तह जायरूवे य ।।७।।

नवमे य सिलप्पवहे तत्तो फलिहे य लोहियक्खे य ।
वयराभए य कूडे परिमाणं तेसि वुच्छामि ॥८॥
एएसिं कुडाणं उस्सेहो पंच जोयणसयाइं पंचेव ।
जोयणसए मूलम्मि उ होंति विच्छिन्ना ॥९॥
वेरुलियमसारे तिन्नि पन्नत्तरि जोयणसयाइं मज्झम्मि ।
अड्ढाइज्जं य सए सिहरतले वित्थडा कूडा ॥१०॥
एगं चेव सहस्सं पंचेव सयाइं एगसीयाइं ।
मूलम्मि उ कूडाइं सविसेसो परिरओ होइ ॥११॥
एगं चेव सहस्सं छलसीयं च तह य होइ सयमेगं ।
मज्झम्मि उ कूडाणं विसेसहीणो परिक्खेवो ॥१२॥
सत्तेव जोयणसया एक्काण उ (छ)य च जोयणा होंति ।
सिहरतले कूडाणं विसेसहीणो परिक्खेवो ॥१३॥
ऊसे य संसिया भद्दे तत्तो भवे सुभद्दे य ।
अट्ठे य सव्वओ रुंदे आणंदे चेव नंदे य ॥१४॥
नंदिसेणे य मोडेय गोथुभे य सुदंसणे ।
पलिओवमट्ठिईया नागसुवन्ना परिवसंति ॥१५॥
दक्खिणपुव्वेणं रयणकूडा गरुलस्स वेणुदेवस्स ।
सव्वरयणं तु पुव्वत्तरेणं तु वेणुदालिस्स ॥१६॥
रयणस्स अवरपासे तिण्णि वि समइच्छिऊणं कुडाइं ।
कूडं वेलंबस्स उ विलंबसुहियं सया होइ ॥१७॥

सव्वरयणस्स अवरेण तिण्णि समइच्छिऊण कुडाइं ।
कूडं पभंजणस्सा पभंजणं आढिय होइ ॥१८॥

नलिनोदकाद्या:—

तीसं च सयसहस्सा दस य सहस्सा हवंति बोद्धव्वा ।
गोतित्थेहिं विरहियं खित्तं नलिणोदगसमुद्दे ॥१९॥
विक्खंभ परिक्खेवो सो चेव कमो उ होइ नलिणोदे ।
दस चेव जोयणसए उव्विद्धो न विवसो उवो ॥२०॥

एगाजोयणकोडी छव्वीसा दस य जोयणसहस्सा ।
गोतित्थेण विरहियं सुरारमे सागरे खेत्तं ॥२१ ।
पंचेव य कोडीओ दसुत्तरा दस य जोयणसहस्सा ।
गोतित्थेण विरहियं खीरवरे सायरे खेत्तं ॥२२॥

वीसं जोयणकोडी छायाली दसय जोयणसहस्सा ।
गोतित्थेण विरहियं खेत्तं घयसागरे होइ ॥२३॥

एगासीइ कोडीण नउया दस चेव जोयणसहस्सा ।
गोतित्थेण विरहियं खोयवरसे सागरे खेत्तं ॥२४॥

नन्दीश्वरद्वीप:—

तेवट्ठ कोडिसयं चउरासीइं च सयसहस्साइं ।
नंदीसरा वरदीवे विक्खंमो चक्कवालेणं ॥२५॥

एगासीएगनउआइ पचाणउइं भवे सहस्साइं ।
तिण्णेव जोयणसए ओगाहित्ताण अंजणगा ॥२६॥

चुलसीइ सहस्साइं उविद्धा ते गया सहस्समहे ।
धरणियले विच्छिण्णा अणूणगे ते दससहस्से ॥२७॥
जत्थिच्छसि विक्खम्भं अंजणगणगाउ उ उवरिवत्ताणं ।
तं तिगुणियं तु काउं अट्ठावीसाए विभयाहि ॥२८॥
नव चेव सहस्साइं पंचेव य होंति जोयणसयाइं ।
अंजणगपव्वयाणं मूलम्मिउ हेाइ विक्खंभो ॥२९॥
तीसं चेव सहस्सा बायालीसं च जोयणाऊणा ।
अंजणगपव्वयणाणं मूलम्मि उ परिरओ हेाइ ॥३०॥
नव चेव सहस्साइं दो चेव सया हवंतिउ अपूण्णा ।
अंजणगपव्वयाणं धरणियले हेाइ विक्खंभो ॥३१॥
एगुणतीससहस्सा सत्तेव सया हवंति छव्वीसा ।
अंजणगपव्वयाणं धरणियले परिरओ होइ ॥३२॥
पंचेव सहस्साइं दो चेव सया हवंति उ अणूणा ।
अंजणगपव्वयाणं बहु मज्झे हेाइ विक्खंभो ॥३३॥
सोलस चेव सहस्सा सत्तेव सया विउत्तरा हेांति ।
अंजणगपव्वयाणं बहुमज्झे परिरओ हेाइ ॥३४॥
विक्खंभेणं जणगा सिहरतले हेांति जोयणसहस्सं ।
तिन्नेव सहस्साइं वावट्ठिसय परिरएणं ॥३५॥
वड्ढंति एगपासे दस गंतूण पएसमेगंतु ।
वीसं गंतूण हुवे वट्टतिय दोसु पासेसु ॥३६॥

भिंगं गरुइल कज्जल अंजणधाउ सरिसा विरायंति ।
गगणतलमणुलिहंता अंजणगा पव्वया रम्मा ॥३७॥
अंजणगपव्वयाणं सिहरतलेसुं हवंति पत्तेयं ।
अरहंतायययाणाइं सीहनिसाईणि तुंगाइं ॥३८॥
नर–मगर–विहग–वालग–नाणामणिरूव–रइयसोहाइं ।
सव्वरयणमयाइं अखप (अपच्च) क्खोभभूयाइं ॥३९॥
जोयणसयमायामा पन्नासं जोयणाइं विच्छिन्ना ।
पन्नत्तरिमुव्विद्धा अंजणगतले जिणाययणा ॥४०॥
अंजणगपव्वयाण उ सयसहस्सं भवे अबाहाए ।
पुव्वाए आणुपुव्वी पोक्खरणीओ उ चत्तारि ॥४१॥
पुव्वेण होइ नंदा नंदवई दक्खिणे दिसाभाए ।
अवरेण य णंदुत्तर उत्तरओ नंदिसेणाउ ॥४२॥
एगं च सयसहस्सं विच्छिण्णाओ सहस्समोविद्धा ।
निम्मच्छकच्छभाओ जलभरियाओ अ सव्वाओ ।४३।
पुक्खरणीण चउदिसिं पंचसए जोयणाण बाहाए ।
पुव्वाई आणुपुव्वी चउद्दिसिं होंति वणसंडा ॥४४॥
पागार परिखित्ता सोहंते ते वणा अहियरम्मा ।
पंचसए विच्छिन्ना सयस्सहस्सं च आयामा ॥४५॥
पूव्वेण असोगवणं दक्खिणओ होइ सत्तिवन्नवणं ।
अवरेण चपयवणं चूयवणं उत्तारे पासे ॥४६॥

सव्वेसिं तु वणाणं वेइयरुक्खा हवंति मज्झम्मि ।
णाणारयणविचित्ताहिं परिगया तेऽवि दित्तीहिं ॥४७॥
रयणमुहाउ दहिमुहा पुक्खरणीणं हवंति मज्झम्मि ।
दस चेव सहस्सा वित्थरेण चउसट्ठिमुविद्धा ॥४८॥
एकतीससहस्सा छच्चेव सया हवंति तेवीसा ।
नगदहासु परिक्खेवो किंचि विसेसेण परिहीणा ॥४९॥
संखदलविमलनिम्मलदहिघणगोखीरहारसंकासा ।
गगणतलमणुलिहिता सोहन्ते दहिमुहा रम्मा ॥५०॥
पत्तेयं पत्तेयं सिहरतले होंति दहिमुहनगाणं ।
अरहंतायययणाइं सीहनिसाईणि तुंगाणि ॥५१॥
जो दिक्खण अंजणगो तस्सेव चउद्दिसिं च बोद्धव्वा ।
पुक्खिरिणो चत्तारि वि इमेहिं नामेहिं विन्नेया ।५२।
पुव्वेण होइ भद्दा होइ सुभद्दाउ दक्खिणे पासे ।
अवरेण होइ ऊमुया उत्तरओ पुण्डरिगिणीओ।।५३।।
अवरेण अंजणो जो ऊ होइ तस्सेव चऊद्दिसिं होंति ।
पुक्खरिणीओ नामेहिं इमेहिं चत्तारि विन्नेया ।।५४।।
पुव्वेण हेाइ विजया दक्खिणओ हेाइ वेजयंतीओ ।
अवरेणं तु जयंतीओ अवराइ य उत्तरे पासे ।।५५।।
जो उत्तर अंजणगो तस्सेव चउद्दिसं च बोद्धव्वा ।
पुक्खरिणीओ चत्तारि इमेहिं नामेहिं विन्नेया ।।५६।।

पुव्वेण नंदिसेणा अमोहा पुण दक्खिणे दिसि विभाए।
अवरेण गोच्छभा खलु सुदंसणा होइ उत्तरओ ।५७।

एकासि एगनउ पाय पंचाणउइं भवे सहस्साइं ।
नंदीसरवरदीवे ओगाहित्ताण रइकरगा ।।५८।।

उच्च उत्तेण सहस्सं अड्ढाइज्जे सए य उव्विद्धा ।
दस चेव सहस्साइं विच्छिण्णा होंति रइकरगा ।५९।

एक्कत्तीससहस्सा छच्चेव सए हवंति तेवीसे ।
रइकरग परिक्खेवो किंचि विसेसेण परिहीणो।।६०।।

एत्तो एक्केकस्स उ सयसहस्सं भवे अबाहाए ।
पुव्वाइ आणुपुव्वी चउद्दिसिं रायहाणीओ ।६१।।

जो पुव्वदक्खिणाए रइकरो तस्स चउद्दिसिं होंति ।
सक्कग्गमहिस्सीणं एया खलु रायहाणीओ ।।६२।।

देवकुरु उत्तराकुरा एया पुव्वेण दक्खिणेणं च ।
अवरेण उत्तरेण य तदुत्तरं नंदिसेणा य ।।६३।।

एगं च सयसहस्सं विच्छिण्णाओ उ आणुपुव्वीए ।
तं तिगुणं सविसेसं परिरएणं तु सव्वाओ ।।६४।।

जो अवरदक्खिणे रयिकरो उ तस्सेव चउदिसं होंति ।
सक्कग्गमहिसीणं एया खलु रायहाणीओ ।।६५।।

भूयाभूयवडिंसाय एया पुव्वेण दक्खिणेण भवे ।
अवरेण उत्तरेण य मणोरमा अग्गिमालीया ।।६६।।

अवरुत्तर रइकरगे चउद्दिसिं होंति तस्स एयाउ ।
ईसाणअग्गमहिसीणं ताओ खलु रायहाणीओ ।।६७।।
सोमणस्सा य सुसीमा य पुव्वेणं दक्खिणेणं भवे ।
अवरेण उत्तरेण य सुदंसणा चेव मोहाय ।।६८।।
पुव्वत्तर रइकरगे तस्सेव चउद्दिसिं भवे एया ।
ईसाण अग्गमहिसीण
सालपरिवेढिय तणूठो (प्राकारपरिक्षेपेत्यर्थः) ।।६९।।
रयणप्पहायरयणा पुव्वेणं दक्खिणेणं भवे ।
सव्वरयणा दयणसंचया य अवरुत्तरे पासे ।।७०।।
दोकोडिसहस्साइं छच्चेव सयाइं एक्कवीसाइं ।
चेयालसयसहस्सा विक्खंभो चक्कबालेणं ।।७१।।
कुण्डलद्वीपः ।
कोंडलवरस्स मज्झे णगुत्तमो होइ कुंडलो सेलो ।
पागारसरिसरूवो विभयंतो कोंडलं दीवं ।।७२।।
बायालीस सहस्से उव्विद्धो कुंडलो हवइ सेलो ।
एगं चेव सहस्सं धरणियलमहे येमोगाढो ।।७३।।
दस चेव जोयणसए बावीसं वित्थडो य मूलम्मि ।
सत्तेव जोयणसए तेवीसे वित्थडो मज्झे ।।७४।।
चत्तारि जोयणसए चउवीसे वित्थडो उ सिहरतले ।
एयस्सुवरिं कूडे अहक्कम्मं किंत्ताइस्सामि ।।७५।।
पुव्वेण होंति कूडा चत्तारि उ दक्खिणे बिचत्तारि ।
अवरेणऽविचत्तारि उ उत्तरओ होंति चत्तारि ।।७६।।

वइरपभे वइरसारे कणगे कचगुत्तमे इय ।
रतप्पभे य रन्नवाऊ सुप्पभे य महप्पभे ।।७७।।
मणिप्पभे य मणिहिये रूयगे एग वडिसए ।
फलिहे अ महाफलिहे हिमवं मंदिरे इय ।।७८।।
एएसि कूडाणं उस्सेहो पंचजोयणसयाइं ।
पंचेव जोयणसए मूलम्मि उ वित्थडा कूडा ।।७९।।
तिन्नेव जोयणसए पन्नत्तरि जोयणाइं मज्झम्मि ।
अड्ढाइज्जे य दसए सिहरतले वित्थडाकूडा ।।८०।।
एगं चेव सहस्सं पंचेव सयाइं एकसीयाइं ।
मूलम्मि उ कूडाणं स विसेसो परिरओ होइ ।८१।
एगं चेव सहस्सं छलसीयं चेव होइ सयमेगं ।
मज्झम्मि उ कूडाणं विसेसहीणो परिक्खेवो ।।८२।।
सत्तेव जोयणसए एगा नउइं च जोयणं होंति ।
सिहरतले कूडाणं विसेसहीणो परिक्खेवो ।।८३।।
पलिओवमट्ठिईया नागकुमारा वसंति एएसु ।
तेसिं नामावलियं अहक्कमं कित्तइस्सामि ।।८४।।
तिसीसे पंचसीसे य सत्तसीसे महाभुजे ।
पउमुत्तरे पउमसोणे महापउमे चेव वासुगी ।।८५।।
चिरहियओ मउयहियओ सिरिवच्छो सोत्थिए इय ।
सुंदरनागे विसालक्खे पंडुरंगे पंडुकेसीय ।।८६।।

कुंडलनगरस्स अब्भिंतरपासे होंति रायहाणीओ ।
सोलस्स उत्तरपासे सोलसंपुण दक्खिणे पासे ।।८७।।
जा उत्तरेण सोलस ताओ ईसाणलोगपालाण ।
सक्कस्स लोगपालाणं दक्खिणे सोलस्स हवंति ।८८।
मज्झे होइ चउण्हं वेसमणपभो नगुत्तमो सेलो ।
रइकरगपव्वयसमो उच्छेहुव्वेह विक्खंभो ।।८९।।
तस्स य नगुत्तमस्स उ चउद्दिसिं होति रायहाणीओ ।
जंबुद्दीव समाओ विक्खंभायामओ ताओ ।।९०।।
पुव्वेण अयलभद्दा मसक्कसारा य होइ दाहिणओ ।
अवरेण उ कुबेरा धणप्पभा उत्तरे पासे ।।९१।।
एएणेव कमेणं वरुणस्स य होंति अवरपासम्मि ।
वरुणप्पभसेलस्सवि चउद्दिसिं रायहाणीओ ।।९२।।
पुव्वेण होइ वरुणा वरुणप्पभा दक्खिणे दिसाभाए ।
अवरेण होइ कुमुया उत्तरओ पुंडरगिणीया ।।९३।।
एएणेव कमेणं सोमस्सवि होंति अवरपासम्मि ।
सोमप्पभ सेलस्सवि चउद्दिसिं रायहाणीओ ।।९४।।
पुव्वेण होइ सोमा सोमपभा दक्खिणे दिसाभाए ।
सिवपागारं अवरेण होइ णलिणा य उत्तरओ ।।९५।
एएणेव कमेणं अंतगस्सावि होइ अवरेणं ।
जगवत्तिप्पभसेलस्स चउद्दिसिं रायहाणीओ
(अन्तासेलप्रभस्येत्यर्थः) ।।९६।।

पुव्वेण उ विसाला अईविसालाउ दाहिणे पासे ।
सेयपभा अवरेणं अमया पुण उत्तरे पासे ।।९७।।
सक्कस्स देवरन्नो जाओ य हवंति अग्गमहिसीओ ।
तासिंपिय पत्तेयं अट्ठेवय रायहाणीओ ।।९८।।
जं नामा देवीओ तं नामा होंति रायहाणीओ ।
सक्कस्स देवरन्नो ताओ उ हवंति दक्खिणओ ।९९।
ईसाणदेव रन्नो जाओ उ हवंति अग्गमहिसीओ ।
तासिं पि य पत्तेयं अट्ठेवय रायहाणीओ ।।१००।।
जं नामा देवीओ तं नामा होंति रायहाणीओ ।
इसाणदेवरन्नो तासिं तु हवंति उत्तरओ ।।१०१।।
कुंडलवरस्स बाहि छसु चेव हवंति सयसहस्सेसु ।
तेत्तीसं रइकरगा उ पव्वया तत्थ रम्माओ ।१०२।
सक्कस्स देवरन्नो तायत्तीसा हवंति जा देवा ।
उप्पायपव्वया खलु पत्तेयं तेसिं बोद्धव्वा ।।१०३।।
एत्तो एक्केक्कस्स उ चउद्दिसिं होंति रायहाणीओ ।
जंबुद्दीवसमाओ विक्खंभायामओ ताओ ।।१०४।।
पढमा सयसहस्सा विइया तिसु चेव सयसहस्सेसु ।
पुव्वाइयाऽऽणुपुव्वी तासिं नामाइं कित्तेऽहं ।।१०५।।
विजया य वेजयंती जयंती अपराइया य बोद्धव्वा ।
तत्तो य नलिणनामा नलिणगुडमाय पउमाय ।१०६।

तत्तो य महाउपमा अट्ठेव होंति रायहाणीओ ।
चक्कज्जया य सच्चा सव्वा वयरज्झ जा चेव ।१०७।

सक्कस्स देवरण्णो तायत्तीसाण अग्गमहिसीणं ।
तासिं खलु पत्तेयं अट्ठेव य रायहाणीओ । १०८।।

जन्नामा से देवी तन्नामा तासि रायहाणीओ ।
इसाणदेवरन्नो तायत्तीसाण उत्तरओ ।।१०९।।

बावन्ना बायाला छलसीई दसजोयणसहस्सा ।
गोतित्थेण विरहियं खेत्तं खलु कुंडलसमुद्दे ।।११०।।

अथ रुचकद्वीपः ।।

दसकोडि सहस्साइं चत्तारि सयाइं पंचसीयाइ ।
बावत्तरि च लक्खा विक्खंभो रत्नमदीवस्स ।।१११।।

रुयगवरस्स मज्झे णगुत्तमो होइ पव्वओ रुयगो ।
पागारसरिसरूवो रूयगं दीवं विन्नयमाणो ।।११२।।

रुयगस्स उ उस्सेहो चउरासीई भवे सहस्साइं ।
एगं चेव सहस्सं धरणियलमहे समोगाढो ।।११३।।

दस चेव सहस्सा खलु बावीसं जोयणाइं बोद्धव्वा ।
सिहरतले विक्खंभो रुयगस्स उ पव्वयस्स भदे ।।११४।।

सिहरतलम्मि उ रुयगस्स चउर कूडा चउद्दिसिं तत्थ ।
पुव्वाई आणुपुव्वी तेसिं नामाइं कित्तेऽहं ।।११५।।

पुव्वेण अट्ठ कूडा दक्खिणओ अट्ठ २ अवरेणं ।
उत्तरओ अट्ठ भवे चउद्दिसिं होंति रुयगस्स ।।११६।।
कणगे१ कंचणगे२ तवण३ दिसासोवत्थिए४ अरिट्ठे५ य ।
चंदण६ अंजणमूले७ वइरे८ पुय अट्ठमे भणिए ।।११७।।
नाणारयणविचित्ता उज्जोयंता हुयासण सिहा व ।
ए ए अट्ठवि कूडा हवंति पुव्वेण रुयगस्स ।।११८।।
फलिहे१ रयणे२ भवणे३
पउमे४ नलिणे५ ससी६ य नायव्वे ।
वेसमणे७ वेरुलिए८ रुयगस्स हवंति दक्खिणओ ।११९।
नाणारयणविचिता अणोवमा धतरूव संकासा ।
ए ए अट्ठवि कूडा रुयगस्स हवंति दक्खिणओ ।।१२०।।
अमोहो१ सुप्पबुद्धे य२ हिमवं३ मंदिरे इय ४ ।
रुयगे५ रुयगुत्तरे६ चंदे७ अट्ठमे य सुदंसणे८ ।।१२१।।
नाणारयणविचित्ता अणोवमा धंतरूव संकासा ।
ए ए अट्ठवि कूडा रुयगस्स वि होंति पच्छिमओ ।१२२।
विजए१ य वेजयंते२ जयंत३ अपराइए४ य बोद्धव्वो ।
कुंडल५ रुयगे६ रयणुच्चए य ७ तह सव्वरयणे य १२३
नाणारयणविचित्ता उ उज्जोवेंता हुयासण सिहा य ।
ए ए अट्ठवि कूडा रुयवस्स हवंति उत्तरओ ।।१२४।।
पलिओवमट्ठिईया एएसुं खलु हवंति कूडेसुं ।
पुव्वेण आणुपुव्वी दिसाकुमारीण ते हुंति ।।१२५।।

नंदुत्तरा१ य नंदा२ आणंदा३ तह य नंदिसेणा४ य ।
विजया य५ वेजयंती६ जयंती७ अवराइया चेव८ ।१२६।

एया पुरत्थिमेणं रुयगंमि उ अट्ठ होंति देवीओ ।
पुव्वेणं जे उ कूडा अट्ठवि रुयगे तहिं एया ।।१२७।।

लच्छिमई१ सेसमई२ चित्तगुत्ता३ वसुंधरा४ चेव ।
समाहार५ सुप्पदिन्ना य६ सुप्पबद्धा७ जसोधरा८ १२८

एयाओ दक्खिणेणं हवंति अट्ठवि दिसाकुमारीओ ।
जे दक्खिणेन कूडा अट्ठवि रुयगे तहिं एया ।१२९।

इलादेवी१ सुरादेवी२ पुहई३ पउमावई य४ विन्नेया ।
एगनासा५ णवमिया६ सीवा७ भद्दाय अट्ठमिया ।१३०।

एयाओ पच्छिमदिसा समासिया अट्ठदिसकुमारीओ ।
अवरेण जे उ कूडा अट्ठवि रुयगे तहिं एया ।१३१।

अलंबुसा१ मोसकेसी२ पुंडरगिणी३ वारुणी४ तहा ।
आसा५ सव्वप्पभा६ चेव
सिरि७ हिरी८ चेव उत्तरओ ।।१३२।।

एया दिसाकुमारी कहिया सव्वण्णु सव्वदरिसीहिं ।
जे उत्तरेण कूडा अट्ठवि रुयगे तहिं एया ।।१३३।।

जो उण साहस्सीया रुयगवरे पव्वयम्मि चत्तारि ।
पुव्वाइ आणुपुव्वी दीवाहिवईण आवासा ।।१३४।

पुव्वेण उ वेरुलियं मणिकूडं पच्छिमे दिसाभागे ।
रुयगं पुण दक्खिणओ रुयगुत्तरमुत्तरे पासे ।।१३५।।

जोयण सहस्सियाणं ए ए कूडा हवंति चत्तारि ।
पुव्वाइयाणुपुव्वो ते होंति दिसाकुमारीणं ।।१३६।।

पुव्वेण य वेरुलियं मणिकूडं पच्छिमे दिसाभागे ।
रुयगं पुण दक्खिणओ रुयगुत्तरमुत्तरे पासो ।।१३७।।

रुया रुय सा सुरुवावइ रुवकान्ता रुवप्पभा ।
पुव्वाइ आणुप्पुव्वी चउदिसिं तेसु कूडेसु ।।१३८।।

पलिओवमं दिवड्ढं ठिइ उ एयासिं ।
एक्केक्कम्म परियायं होइ अट्ठण्ह कूडाणं ।।१३९।।

पूव्वेण सोत्थि कूडं अवरेण य नंदणं भवे कूडं ।
दक्खिणओ लोगहियं उत्तरओ सव्वभूयहियं ।१४०।

जोयण सहस्सीया ए ए कूडा हवंति चत्तारि ।
पुव्वाइ आणुपुव्वी विज्जुकुमारीण ते होंति ।।१४१।।

चित्ता य चित्तकणगा३ सतेरा३ सोयामणी४ य णायव्वा ।
एया विज्जुकुमारी साहिय पलिओवमट्ठितिया ।१४२।

विज्जुयकुमारीणं दक्खिण कूडा दिसागइंदाणं ।
तत्तो मयहरियाणं
विज्जुकुमारीणं मज्झओ होंति ।१४३।।

रुयवरस्स उ बाहिं ओगाहित्ताण अट्ठलक्खाइं
चुलसीई सहस्साइं रयकरगा पव्वया रम्मा ॥१४४॥
सव्वस्स देवरण्णो सामण्णा खलु हवंति जे देवा ।
उववाय पव्वया खलु पत्तेयं तेसि बोद्धव्वा ॥१४५॥
एत्तो एक्केक्कस्सउ चउद्दिसि होंति रायहाणीओ ।
जंबुद्दीवसमाओ विक्खंभायामओ ताओ ॥१४९॥
पढमाओ सयसहस्से बिइयासु चेव सयसहस्सेसु ।
पुव्वाइआणुपुव्वो तेसिं नामाणि कित्तेऽहं ॥१५०॥
पुव्वाइ आणुपुव्वी तत्तो नंदा उ होइ नंदवई ।
अवरेण य नंदुत्तर उत्तरओ नंदिसेणाओ ॥१५१॥
भद्दा य सुभद्दा य कुमुया पुण होइ पुंडरिगिणोउ
चक्कज्झया य सव्वा सव्वा वयरज्झया चेव ॥१५२।
एवं ईसाणस्स वि सामाण सुराण रइकग रम्मा ।
नंदाई णगरोहिं अ परियरिया उत्तरे पासे ॥१५३॥
जंबुद्दीवाहिवई अणाढिउ सुट्ठिओ य लवणस्स ।
एत्तो य आणुपुव्वी दो दो दीवे समुद्दे य ।१५४।
प्रियदंसणे पभासे काले देवे तहा महाकाले ।
पउमे य महापउमे सिरेधरे महिधरे चेव ॥१५५॥
मणिप्पभे य उप्पभे चेव अग्गिदेवे तहेव अग्गिजसे ।
कणगे कणगप्पभे चेव तत्तो कंते य अइकंते ।१५६।

सर्वेष्वादृशेष्वंकत्रयस्त्रूटिर्दृश्यते संबन्धस्तत्खंडैव ॥

दामड्ढी हरिवारण तत्तो सुमणे य ।
अविसोम वीयसोगे सुभद्दमद्दे सुमणभद्दे ॥१५७॥

शङ्खवरद्वीपः ।।

संखवरे दीवम्मि अ संखे संखप्पभे य दो देवा ।
कणगे कणगप्पभे चेव संखवर समुद्द अभिवाओ ।१५८।

मणिप्पभे मणिहंसो य कामपाल्वे य कुमुदकेऊ य ।
कुंडल कुडलभद्दे समुद्दभद्दे सुमणभद्दे ॥१५९॥

सव्वुत्तामणोरह सव्वकाम सिद्धे य रुयण जगदेवा ।
तह माणुसुत्तरनगे चक्खुसहे चक्खुकंते य ॥१६०॥

तेण परं दीवाणं उदहीणं च सरिसनाममादेवा ।
एक्केक्क सरिसनामा असंखेज्जा होंति णायव्वा ॥१६१॥

वासाणं व दहाणं वासहराणं महाणईणं च ।
दीवाणं उदहीणं पलिओवमगा उ अहिवइणो ।१६२।

दीवाहिवईण भवे उव्वाओ दीवमज्झयारम्मि ।
उदहिस्स य आकीला दीवेसुं सागरवईणं ॥१६३॥

रुयगाओ य समुद्दा (परओ) दीवा य भवे असंखेज्जा ।
गंतूण होइ अरुणो दीवो अरुणो तओ उदहीं ।१६४।

वायालीस सहस्सा अरुणं ओगाहिऊण दक्खिणओ ।
वरवइर विग्गहीओ सिलनिचओ तत्थ तेगिच्छी ।१६५।

सत्तरसएकवीसाइं जोयणसयाइं सो समुव्विद्धो ।
दस चेव य बावीसे मूले विच्छिण्णु
होइ नायव्वो (गीतिः) ॥१६६॥
जोयण चउरस एक्कसो चउवीसे वित्थडो उ मज्झम्मि ।
सत्तेव य तेवीसे सिहरतले वित्थडो होइ ॥१६७॥
सत्तरसेक्कवीसाइ पएसाण सयाहं गंतूणं ।
एक्कारसछमउया वड्ढंते दोसु पासेसु ॥१६८॥
बत्तीस सया बत्तीस उत्तरा परिरओ विसेसाणो ।
तेरस इयालाइं बावीसं छविहिया परिही ॥१६९॥
रयणमओ पउमाए वणसंडेणं च सो परिक्खित्तो ।
मज्झे सो उववेढो अड्ढाइज्जाइ उव्विद्धो ॥१७०॥
विच्छिण्णो पुण वीसं तत्थ य सीहासणं सपरिवारं ।
नाणामणिरयणमयं उज्जोयंतं दसा दिसाओ ॥१७१॥
तेगिच्छि दाहिणओ उ णट्ठकोडीसयाइ कोडिपण्णपन्नं ।
संलक्खाइ पंच य पंच य कोसो अइवइत्ता ॥१७२॥
ओगाहित्ताण अहो चत्तालीसं भवे सहस्साइं ।
अब्भितर चउरंसा वाहिं वट्ट चमरचंचा ॥१७३॥
एगं च सयसहस्सं विच्छिण्णो होइ आणुपुव्वीए ।
ते तिगुणं सविसेसं परीरएणं तु बोद्धव्वा ॥१७४॥
पायारो नायव्वो रायहाणीए चमरचंचाए ।
जोयणसयं दिवड्ढं उव्विद्धो होइ सव्वत्तो ॥१७५॥

पन्नासं पुण वीसं अड्ढतेरसाओ जोयणाइं तु ।
मूले मज्झे उवरिं विक्खंभो सुवन्न सालस्स ।१७६।

कविसीमया य नियमा आयामेणऽद्धू जोयणं सव्वे ।
कोसं विक्खंभेणं देसूणं अद्ध जोयणं उच्चा ।।१७७।।

एक्केक्की वाहाए दाराणं पंच पंच य सयाइं ।
तेसिं तू उच्चत्तं अड्ढाइज्जं सया होंति ।।१७८।।

वाराणं विक्खंभो पणवीससयं तहा पवेसोय ।
नगरीए चउद्दिसिं पंचेव उ जोयणसयाइं ।।१७९।।

गंतूणं वणसंडा चउरो आयामओ य भणिया ।
साहीय सह संजोयणाण विक्खंभओ पंच ।।१८०।।

दारपमाणा चउरो वडिंसका तत्थ पल्लय ठितीया ।
देवाअ असोअ तह सत्तिवन्ना चंदे य भूए य ।१८१।

चंचाए बहुमज्झे विक्खंभायम्मि सोलस सहस्सा ।
अह उवकारिय लेणे वाहलेणं अड्ढजोयणीए ।।१८२।।

पउमवरवेइयाए वणसंडेणं च स परिक्खित्ते ।
तस्स य बहुमज्झदेसे वडेंसगो सामण्णो य ।१८३।

दारप्पमाणसरिसो उ सोउ तत्थेव हवइ पासाओ ।
सो होइ परिक्खित्तो चउद्धि उ पासायपंतीहिं ।१८४।

सयमेगं पणवीसं बावट्ठिं जोयणाइं अद्धं च ।
एकत्तीस सकोसो य ऊसिया वीत्थडा अदुं ।।१८५।।

पासायस्स उ पुव्वुत्तरेण एत्थ उ सभा सुहम्माओ ।
तत्तो य चेइअघरं उववायस्सभा य इरओ य ।१८६।
अभिसेक्का अलंकारिय ववसाया ऊसिया उ छत्तीसं ।
पन्नासइया यामा आयामड्ढं तु विच्छिण्णा ।।१८७।।
तिदिसिं होंति मुहम्माए तिन्नि दाराओ अड्ढ उव्विद्धा ।
विक्खंभो य पवेसो ज जोयणा तेसिं चत्तारि।१८८।
तेसिं पुरओ मुहमंडवाओ पेच्छाघरा य तेसु भवे ।
पेच्छाघराणमज्झे अक्खाडा आसणा रम्मा ।१८९।
पाङ्गजो दो०२ पेच्छाघराण
पुरओ थूभा तेसिं चउद्दिसिं होंति ।
पत्तेय पेढिवाओ जिणपडिमा एत्थ पत्तेयं ।१९०।
थूभाण होंति पुरओ पेढिया तत्थ चेइयदुमाओ ।
चेइयदुमाण पुरओ उ पेढियाओ मणिमईओ ।।१९१।।
तासुप्परि महिंदज्झया य तेसु पुरओ भवे नंदा ।
दसजोयण उव्वेढा इरवोऽपि दसेव विच्छिण्णो ।१९२।
एसेव जिणवरस वि हवइ गमो ।
सेसियाणविसामाणं जं पि य से
नाणतं तंपि य वोच्छं सामासेणं ।।१९३।।
बहुमज्झदेसपेढिय तत्थेव य माणवो भवे खंभो ।
चउवीस कोडिमंसिये बारसमद्धं च हेट्ठुवरिं ।।१९४।।

फलिया तहियं नामदंतया य सिक्के तहिं वइरमया ।
तत्थ उ होंति सामुग्गा जिणसकहा तत्थ पन्नत्ता ।१९५।
माणवनगस्स पुव्वेणं आसाणं पच्छिमेण सायणिज्जं ।
उत्तरओ सायणिज्जस्स होइ इंदज्झओ तुंगो ।।१९६।।
पहरणकोसे इंदज्जयस्स अवरेण इत्थ चोकालो ।
फलिहप्पा मोक्खाणं निक्खेव निद्दीपहरणाणं ।१९७।
जिणदेवच्छंदयो जिणघरम्मि पडिमाण तत्थ अट्ठसयं ।
चमराणं घारा खलु पुरओ घंटाण अट्ठसयं ।।१९८।।
सेसा सामाण उ मज्झे हवंति
मणिवेढिया परमवेढिया परमरम्मा ।
तत्थासणा महरिहा उववाय सभाए सायणिज्जं।१९९।
मुहपंडवये वाहर हरओ दागय साह पमाणाइं ।
थूभा उ अट्ठ च भवे दारस्स उ मंडवाणं तु ।२००।
उव्विद्धा दीनं उग्गया य विच्छिण्णजोयणद्धं तु ।
माणवगमहिंदज्झाया हवंति इंदज्झया चेव ।।२०१।।
जिण दुसु सुहम्म चेइयघरेसु जा पेढियाय तत्थभवे ।
चउजोयण बाहल्ला अट्ठेव उ वित्थडायामा ।।२०२।।
सेसाचउ आयामा बाहल्लं दोण्णि जोयणे तेहिं ।
सव्वे य वेइयदुमा अट्ठेव य जोयणुव्विद्धा ।।२०३।।
छज्जोयणाइं विडिमा उव्विद्धा अट्ठ होइ विज्जिणा ।
संधीओ जोयणिओ विक्खंभोवेइओ कोसं ।।२०४।।

नयरीए उत्तरेणं नवेव खलु जोयणाण लक्खाओ ।
अरुणोदगे समुद्दे गंतूणं पंच आवासा ।।२०५।।
पढमे सयंपभे चेव तत्तो खलु होइ पुप्फकेऊय ।
पुप्फावत्ते पुप्फप्फले य पुप्फुत्तरे पासे ।।२०६।।

अग्गमहिसी—

परिसाणं चेव तहा नगरीओ होंति अग्गमहिसीणं ।
सामाणिया सुराणं तावतीसाण तिण्हं च ।।२०७।।
सिवमंदिराउ चोद्दस सहस्सिया सा भवे वरुणस्त ।
सोलस साहसीया वइरमंदिरा सा नलस्स भवे ।२०८।
अवरेण अन्नियाणं चउद्दिसिं होइ आयरक्खाणं ।
बारससहस्सियाओ बाहिं अट्ठारयण चित्ता ।।२०९।।
परिसाणं सोमणसाउ सुसीमा सोमजमाणं
तु रायहाणीओ ।
बारस सहस्सियाओ बाहिं वट्टारयण चित्ता ।।२१०।।
अरुणस्स उत्तरेणं बायालीसं भवे सहस्साइं ।
ओवाहिऊण उदहिं किल नियओ रायहाणीओ ।।२११।।
वेरोयण पभकंते सयव्वऊ वुच्चए सहस्सेया ।
तह मणो रमे पंचमे भणिए ।।२१२।।
परिमाणं चेव तहा नयरीओ होंति अग्गमहिसीणं ।
सामाणियासुराणं तावत्तीसाण तिण्हं च ।।२१३।।

परिसाणं सेामलमाउ सुसीया सेामजमाणं तु
रायहाणीओ ।
चोइस सहस्सिया सो बाहिं वट्टारयणचित्ता ।।२१४।।
अवरेण अ नियाणं चउदिसिं हेांति आयरक्खाणं ।
बारस पउस्सियाओ बाहिं वट्टा रयणचित्ता ।।२१५।।
सिवमंदिराउ सेालस सहस्सिया सा भवेउ अरुणस्स ।
अट्ठमसाहस्सी वइरमंदिरा सा णलस्स भवे ।।२१६।।
धरणस्स नागरण्णो सुहवइ परियाए दक्खिणे पासे ।
गंधवइ परियाओ भूयाणंदस्स उत्तरउ ।।२१७।।
उवत्तेण सहस्सं सहस्समेगं च मूलविच्छिण्णा ।
अद्धट्ठमा उ मज्झे उवरिं पुण होंति पंचसए ।।२१८।।
दो चेव जंबुदीवे चत्तारि य माणुसुत्तरनग्गम्मि ।
छच्चारुणे समुद्दे अट्ठ य रुवगम्मि दीवम्मि ।।२१९।
असुराणं नागाणं उदहिकुमाराण होंति आवासा ।
अरुणोदए समुद्दे तत्थेव य तेसि उप्पाया ।।२२०।।
दीवदिसाअग्गीणं थणियकुमाराण होंति आवासा ।
अरुणवरे दीवम्मि उ तत्थेव य तेसि उप्पाओ ।२२१।
चोयालसयं पदमिल्लुयाए पंतीए चंदसूराणं ।
तेण परं पंतीओ चउरोत्तरियाए वुड्ढीए ।।२२२।।
जो जाइं सयसहस्साइं वित्थडो सागरो न दीवो वा ।
तावइयाओ तहियं पंतीओ चंदसूराणं ।।२२३।।

॥ दीवसागरपण्णतिसंघयरणी-
गाहाओ संमताओ ॥